NOTIFICATION

No. 64/2019 Date : 4/7/ 2019

Subject : Implementation of Syllabi of Various Courses / Subjects as per Semester and Credit & Grade System in the Faculty of Humanites, from the session 2019-2020 and Onwards.

It is notified for general information of all concerned that, the authorities of the University has accepted Semester, Credit & Grade System syllabi of various Courses/ Subjects of B.A. Part-III Semester-V & Semester ï VI mentioned in column No.2 and which is to be implemented stagewise from the session 2019-2020 and onwards, with appendices as shown in column No.3 of the following table.

TABLE

Sr.No.	Course / Subjects	Appendices of the New Syllabi
1	2	3.
B.A.Part-III Semester – V & VI		
1.	English	The Syllabi prescribed for the subject Compulsory English, English Literature, Functional English & Supplymentary English which is appended herewith as **Appendix-A**
2.	Marathi	The Syllabi prescribed for the subject Compulsory Marathi , Marathi Literature, which is appended herewith as **Appendix-B**
3.	Hindi	The Syllabi prescribed for the subject Compulsory Hindi, Hindi Literature, & Prayojanmulak Hindi which is appended herewith as **Appendix-C**
4.	Sanskrit	The Syllabi prescribed for the subject Compulsory Sanskrit & Sanskrit Literature, which is appended herewith as **Appendix-D**
5.	Urdu	The Syllabi prescribed for the subject Compulsory Urdu & Urdu Literature, which is appended herewith as **Appendix-E**
6.	Persian Literature	The Syllabi prescribed for the subject Persian Literature which is appended herewith as **Appendix-F**
7.	Pali & Prakrit	The Syllabi prescribed for the subject Compulsory Pali & Prakrit & Pali Literature which is appended herewith as **Appendix-G**
8.	Music	The Syllabi prescribed for the subject Indian Music which is appended herewith as **Appendix-H**

Sd/-
Registrar
Sant Gadge Baba Amravati University

Appendix-A

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A – PART III EXAMINATION
SEMESTER V
COMPULSORY ENGLISH

TIME : 3 HOURS **MAXIMUM MARKS THEORY : 80 MARKS**
MAXIMUM MARKS INTERNAL ASSESSTMENT: 20 MARKS

Prescribed Textbook: Sands of Time by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

SHORT STORIES

1. The Open Window - Saki
2. The Three Hermits ï Leo Tolstoy

UNIT II

ESSAYS

1. What is Swaraj? - M K Gandhi
2. A Letter to his Son ï Lord Chesterton

UNIT III

POETRY –

1. Bangle Sellers -Sarojini Naidu
2. The Mountain and the Squirrel ï Ralph Waldo Emerson

UNIT IV

WRITING SKILLS

1. Précis Writing
2. Developing a Thought

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS
Based on prescribed text Unit I, II & III

Internal Assessment :

Viva- Voce

A) Personal Interview

B) Seminar - Presentation (Based on prescribed Text : Short Stories, Essays & Poetry)

BA Part III
Compulsory English
Semester V
SGB Amravati University, Amravati

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS **MIN PASSING MARKS : 32 MARKS**
MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT: 20 MARKS **MIN PASSING MARKS : 08 MARKS**

Distribution of Marks

UNIT I (16 Marks)

A) **SHORT STORIES**
i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT II (16 Marks)

B) **ESSAYS**
i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT III (16 Marks)

C) **POETRY**: Prescribed Text Sands of Time by Board of Editors & published by Orient Blackswan
i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT IV (16 Marks)

WRITING SKILLS

1. Précis Writing : i) The students shall have to write a précis of the given paragraph with suitable title for 08 marks

2. Developing a Thought: i) The students shall have to develop a thought , choosing one of the two in about 250 words for 08 marks

UNIT V (16 Marks)

E) Multiple Choice Questions (MCQ)
Based on Unit I, II & III: The students shall have to attempt multiple choice questions= 16 Marks

F) Internal Assessment
i) Viva- Voce = 20 Marks
a) Personal Interview = 10Marks
b) Seminar - Presentation = 10 Marks

*****

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
BA – PART III EXAMINATION
SEMESTER VI
COMPULSORY ENGLISH

TIME : 3 HOURS **MAXIMUM MARKS THEORY : 80 MARKS**
MAXIMU MARKS INTERNAL ASSESSTMENT: 20 MARKS

Prescribed Textbook: Sands of Time by Board of Editors, Published by Orient Blackswan.

UNIT I

SHORT STORIES:

1. Quality ï John Galsworthy
2. Miss Brill ï Catherine Mansfield

UNIT II

ESSAYS:

1. My Financial Career -Stephen Leacock
2. Socrates and the Schoolmaster ï FL Brayne

UNIT III

POETRY:

1. The Solitary Reaper- William Wordsworth
2. Stay Calm -Grenville Kleiser

UNIT IV

WRITING SKILLS:

1. Report Writing : i) The students shall have to write a Report on the given topic in about 250 words for 08 marks

2. Essay : i) The students shall have to write an essay , choosing from the four given topics in about 250 words for 08 marks

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS
Based on Prescribed Text : Unit I , II & III
Internal Assessment :

Viva- Voce

A) Personal Interview

B) Seminar - Presentation (Based on Prescribed Text : Short Stories, Essay & Poetry)

BA Part III
Compulsory English
Semester VI
SGB Amravati University, Amravati

TIME : 3 HOURS

MAX MARKS THEORY : 80 MARKS **MIN PASSING MARKS : 32 MARKS**
MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT: 20 MARKS **MIN PASSING MARKS : 08 MARKS**

Distribution of Marks

UNIT I (16 Marks)

A) **SHORT STORIES**
i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT II (16 Marks)

B) **ESSAYS**
i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT III (16 Marks)

C) **POETRY**: Prescribed Text Sands of Time by Board of Editors & published by Orient Blackswan
i) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in Two or Three sentences of 3 marks each. = 6 Marks
ii) The students shall have to answer TWO out of THREE questions in about 100 words of 5 marks each = 10 Marks

UNIT IV (16 Marks)

WRITING SKILLS

1. Report Writing : i) The students shall have to write a Report on the given topic in about 250 words for 08 marks

2. Essay : i) The students shall have to write an essay , choosing from the four given topics in about 250 words for 08 marks

UNIT V (16 Marks)

E) Multiple Choice Questions (MCQ)
Based on Unit I, II & III: The students shall have to attempt multiple choice questions= 16 Marks

F) Internal Assessment
i) Viva- Voce = 20 Marks
a) Personal Interview = 10Marks
b) Seminar - Presentation = 10 Marks

*****

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A PART III EXAMINATION
SEMESTER V
ENGLISH LITERATURE
UNIT I

Text Prescribed : A Background to the study of English Literature by B.Prasad. (Section II DRAMA)
Chapters Prescribed :
Chapter II - 1)Tragedy and Comedy
Chapter III - 1) Dramatic Irony
Chapter VI – 2) Shakespearean Tragedy 3) Shakespeare's English Historical Plays

UNIT II

Prescribed Textbook: Magic Casements by Board of Editors, Published by Orient Blackswan

POETRY:
The following poems are prescribed
1. Ode on a Grecian Urn- John Keats
2. Kubla Khan- S.T. Coleridge
3. Snake- D.H. Lawrence
4. A Prayer for My Daughter – W.B.Yeats
5. Alexander's Feast (Extract) – John Dryden

UNIT III

Prescribed Textbook : Magic Casements by Board of Editors, Published by Orient Blackswan

A)Introduction to Literary Terms
Following Literary Terms are prescribed

1. Archetype
2. Ballad
3. Bathos
4. Burlesque
5. Carpe-Diem
6. Character
7. Negative Capability
8. Chronicle Plays
9. Anachronism
10. Angry Young Men
11. Kitchen Sink Drama
12. Genteel Comedy
13. Domestic Tragedy
14. Bread and Puppet Theatre
15. Medievalism
16. Metatheatre

B)Introduction to Literary Theories
Following Literary Theories are prescribed
1. Theory of the Sublime
2. New Historicism
3. Subaltern Studies

UNIT IV

Prescribed Textbook: Macbeth (The Philip Weller Text): William Shakespeare Published by Orient Blackswan

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS
Based on Unit II, III & IV.

BA Part III
English Literature
Semester V
SGB Amravati University, Amravati

TIME: 3 HOURS

MAX MARKS THEORY: 80 MARKS **MIN PASSING MARKS: 32 MARKS**
MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT: 20 MARKS **MIN PASSING MARKS: 08 MARKS**

Distribution of Marks

UNIT I (16 Marks)
Unit I : A Background to the study of English Literature
i) The students shall have to answer TWO out of FOUR long answer questions
(Each carries EIGHT marks) = 16 Marks

UNIT II (16 Marks)
Unit II : Poetry
i) The students shall have to answer ONE out of THREE long answer questions of 8 marks = 8 Marks
ii) The students shall have to attempt TWO out of FOUR passages for explanation with reference to the context
(Each carries FOUR marks) = 8 Marks

UNIT III (16 Marks)

Unit III :

A) Introduction to Literary Terms
The students shall have to answer TWO out of FOUR Literary Terms
(Each carries FOUR marks) = 8 Marks

B) Introduction to Literary Theory
The students shall have to answer ONE out of TWO Literary Theories = 8 Marks

UNIT IV (16 Marks)

Unit IV : Macbeth

The students shall have to answer TWO out of THREE long answer questions.
(Each carries EIGHT marks) = 16 Marks

UNIT V (16 Marks)

Unit V : Multiple Choice Questions (MCQ)

The students shall have to attempt SIXTEEN Multiple Choice Questions
(Each carries ONE mark) = 16 Marks

Internal Assessment
i) Viva- Voce = 10 Marks
ii) Assignments (Assignments based on prescribed syllabus) **= 10 Marks**

*****

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A PART III EXAMINATION
SEMESTER VI
ENGLISH LITERATURE
UNIT I

Text Prescribed : A Background to the study of English Literature by B.Prasad. (Section II DRAMA)
Chapters Prescribed :
Chapter II - 2)Tragi-comedy
Chapter III - 2) Soliloquy and Aside
Chapter VI – 1) Shakespearean Comedy 3) Shakespearean Romance

UNIT II
Prescribed Textbook: Magic Casements by Board of Editors, Published by Orient Blackswan

POETRY:
The following poems are prescribed
1. Ulysses: Alfred Tennyson
2. Tiger and the Deer - Aurbindo
3.La Belle Dame Sans Merci – John Keats
4. Song of Myself- (Section I) Walt Whitman
5. Death Be Not Proud – John Donne

UNIT III
Prescribed Textbook : Magic Casements by Board of Editors, Published by Orient Blackswan

A)Introduction to Literary Terms
Following Literary Terms are prescribed
1. Renaissance
2. Reformation
3. Restoration
4. Empathy & Sympathy
5. Enlightenment
6. Dialect
7. Jargon
8. Fable
9. Fairy Tale
10. Myth
11. Protagonist
12. Leitmotif
13. Hamartia
14. Muse
15. Dilemma
16. Peripeteia

B)Introduction to Literary Theories
Following Literary Theories are prescribed
1. Eco-Criticism
2. Queer Theory
3. Marxist Criticism

UNIT IV
Prescribed Textbook : Twelfth Night (Philip Weller Text) : William Shakespeare, Published by Orient Blackswan

UNIT V

MULTIPLE CHOICE QUESTIONS
Based on Unit II, III & IV.

BA Part III
English Literature
Semester VI
SGB Amravati University, Amravati

TIME: 3 HOURS

MAX MARKS THEORY: 80 MARKS **MIN PASSING MARKS: 32 MARKS**
MAX MARKS INTERNAL ASSESSMENT: 20 MARKS **MIN PASSING MARKS: 08 MARKS**

Distribution of Marks

UNIT I (16 Marks)

Unit I: A Background to the study of English Literature
i) The students shall have to answer TWO out of FOUR long answer questions
(Each carries EIGHT marks) = 16 Marks

UNIT II (16 Marks)

Unit II: Poetry
i) The students shall have to answer ONE out of THREE long answer questions of 8 marks = 8 Marks
ii) The students shall have to attempt TWO out of FOUR passages for explanation with reference to the context
(Each carries FOUR marks) = 8 Marks

UNIT III (16 Marks)

Unit III:

A) Introduction to Literary Terms
The students shall have to answer TWO out of FOUR Literary Terms
(Each carries FOUR marks) = 8 Marks

B) Introduction to Literary Theory
The students shall have to answer ONE out of TWO Literary Theories = 8 Marks

UNIT IV (16 Marks)

Unit IV : Twelfth Night
The students shall have to answer TWO out of THREE long answer questions.
(Each carries EIGHT marks) = 16 Marks

UNIT V (16 Marks)

Unit V : Multiple Choice Questions (MCQ)
The students shall have to attempt SIXTEEN Multiple Choice Questions
(Each carries ONE mark) = 16 Marks

Internal Assessment
i) Viva- Voce = 10 Marks
ii) Assignments (Assignments based on prescribed syllabus) **= 10 Marks**

*****

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A. PART III EXAMINATION
SUBJECT : FUNCTIONAL ENGLISH
(Optional Subject)
Semester- V

Total Marks- 100
Theory-50
Internal- 20
Practical- 30

Work-load: 4 Lectures and 2 Practical per week (For a batch of 10 students)

OBJECTIVES:

1. To generate awareness among learners of issues that deserves reporting in print and to stimulate them to respond to their environment in print.\
2. To familiarize learners with different aspects of print journalism, its formats and its avenues.
3. To introduce the learners the fundamentals of Radio and T. V.

Course Contents:
Theory
Unit- I Print Journalism

a. An Introduction to Print Media
b. Print Media and Communication.

Books Recommended:
1. Ahuja, B. N. and S.S. Chhabra: Reporting (Surjeet Publications)

Unit- II Communication and Investigative Journalism
a. Definition of Communication.
b. Scope of Communication, its purpose and its forms.
c. Investigative Journalism-Interview as an Instrument of News Gathering.

Books Recommended:
1. Ahuja, B. N. and S.S. Chhabra: Reporting (Surjeet Publications)
2. Krishna, Mohan and Meera Banerjee: Developing Communication Skills (Macmillan)

Unit- III News Reporting:
a. Areas in News Reporting
b. Prioritizing Issues and Aspects
c. Reporting Obituaries, Weather, Sports, Science, Business, Art and Culture, Education, Fashion, Community Services, etc.

Practicals: Practice in writing reports in newspaper on Obituaries, Weather, Sports, Science, Business, Art and Culture, Education, Fashion, Community Services, etc.
Books Recommended:
a. Campbell, Laurence R. And R. E. Wolseley : How to report and write the News. (Prention Hall New York)
Unit – IV T. V. and Radio News Bulletins:
a. Sources of News Stories.
b. Factors determining News- worthiness.
c. Elements in News Bulletin.
d. Preparing a News Script.
Practicals: Practice in preparing News Script on current affairs.

Books Recommended:
a. Campbell, Laurence R. And R. E. Wolseley : How to report and write the News. (Prention Hall New York)
b. Kaushik, Sharad: Script to Screen (An Introduction to T. V. Journalism) (Macmillan)
c. Krishna, Mohan and Meera Banerjee: Developing Communication Skills (Macmillan)
Unit – V Multiple Choice Questions (MCQs) based on Unit – I, II, III &IV.

INTERNAL ASSESSMENT: (20 Marks)

i. Writing Newspaper Report as the Assignments on any FOUR topics amongst- Obituaries, Weather, Sports, Science, Business, Art and Culture, Education, Fashion, Community Services, etc. 10 Marks

ii. Writing News Scripts at least TWO based on current affairs. 10 Marks

PRACTICAL: (30 Marks)

i. **Group Discussion** on a given topic (Maximum 5 students a group). 10 Marks
ii. Giving **Presentation** on one News Script prepared by the student as an assignment during the semester. 10 Marks
iii. **Viva Voce** on the topic of presentation given by the student. 10 Marks
Note: Student will have to pass separately in theory, Internal Assessment and Practical Examinations.

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A. PART III EXAMINATION
SUBJECT : FUNCTIONAL ENGLISH
(Optional Subject)
Semester- V
(Distribution of Marks)

Time: 3 Hrs.

Total Marks- 100 **Min. Passing Marks 40**

Theory-50 **Min. Passing Marks 20**
Internal- 20 **Min. Passing Marks 08**
Practical -30 **Min. Passing Marks 12**

Unit- I Print Journalism

1. The examinees shall have to attempt any **ONE** out of TWO questions of TEN marks each. **1*10= 10 Marks**

Unit- II Communication and Investigative Journalism

1. The examinees shall have to attempt any **ONE** out of TWO questions of TEN marks each. **1*10= 10 Marks**

Unit- III News Reporting

1. The examinees shall have to attempt any **ONE** out of TWO questions of TEN marks each. **1*10= 10 Marks**

Unit – IV T. V. and Radio News Bulletins

1. The examinees shall have to attempt any **TWO** out of FOUR questions of FIVE marks each. **2*5= 10 Marks**

Unit – V Multiple Choice Questions (MCQs) based on Unit – I, II, III &IV.

1. The examinees shall have to attempt **TEN** questions of ONE mark each. (There will be no internal choice) **1*10= 10 Marks**

*****

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A. PART III EXAMINATION
SUBJECT : FUNCTIONAL ENGLISH
(Optional Subject)
Semester- VI

Total Marks- 100
Theory-50
Internal- 20
Practical- 30

Work-load: 4 Lectures and 2 Practical per week (For a batch of 10 students)

OBJECTIVES:

1. To give training in News Reading, Announcing, Making of Commentary and Comparing
2. To give training in Broadcasting (T. V., Radio)
3. To give training in preparing commentaries on current affairs.
4. To provide theoretical information to learners about the economic environment and role of entrepreneur in economic development.

Course Contents:
Theory
Unit- I Current Affairs

a. Preparing Commentaries and features on current affairs for T. V. and Radio
Assignments: Practice in writing Commentaries and feature on current affairs.
Books Recommended:
1. Dhande, A. K., Committee Report: Development of Radio and T.V.
2. Sheerfield: Effective Features Writing.

Unit- II Creative Writing:
a. Developing a story with the help of an idea given
b. Writing a travelogue.
Assignments: Writing practice in developing stories with the help of an idea given and travelogue.

Books Recommended:
1. Macmillan Foundation English, R. K. Dwivedi and A. Kumar (Macmillan)
2. Krishna, Mohan and Meera Banerjee: Developing Communication Skills (Macmillan)
3. Creative English for Communication N. Krishnaswamy and T. Sriraman (Macmillan)

Unit- III : Writing Review:
a. Writing review of a book.
b. Writing review of a film.
c. Writing middles/ editorials.
Assignments: Practice in writing reviews of books and films. Writing middles/ editorials on various topics of social, educational, political, sports, cultural, etc. relevance.

Books Recommended:
1. Krishna, Mohan and Meera Banerjee: Developing Communication Skills (Macmillan)
2. Creative English for Communication N. Krishnaswamy and T. Sriraman (Macmillan)
3. Sheerfield: Effective Features Writing

Unit – IV : Entrepreneurship and Economic Development

a. Definition of Entrepreneurship.
b. Need for Entrepreneurship.
c. Role of Entrepreneur, difference between Entrepreneur and self-employed person.
d. Linkage between Entrepreneur and Economic Development.

Books Recommended:
1. Gupta, C. B. And N. P. Srinivasan : entrepreneurial Development (S. Chand and Sons, New Delhi)
1. Pareekh, Udai: Developing Entrepreneurship (Aapga Publications)

Unit – V Multiple Choice Questions (MCQs) based on Unit – I, II, III &IV.

INTERNAL ASSESSMENT: (20 Marks)

i. **Assignment/s:** Writing Commentary or feature on any ONE topic based on current affairs 5 Marks

ii. **Assignment/s:** Developing any ONE story with the help of idea of a studentôs choice 5 Marks
.
iii. **Assignment/s:** Writing ONE review of book/film 5 Marks
iv. **Assignment/s:** Writing middles/editorials on any ONE topic based on current affairs 5 Marks

PRACTICAL: (30 Marks) Job Training Report on Conversational English

a. The students will be required to submit a project Report on Job Training Programme 20 Marks

b. Viva-Voce 10 Marks
Minimum Passing Marks- Project Report --- 07 Marks Viva-voce -- 05 Marks

Job Training Report:

On the Job Training Report and apprenticeship Training in Teaching conversational English each student is expected to work as tutor/announcer/News Reader/ Commentator for one month at any one of the All India Radio Centres/T. V. Centres/Schools during the vacation. A Project Report under the supervision of a recognised University/college teacher should be submitted after the completion of the training.

Course Contents:

i. Identifying areas for developing Entrepreneurship.
ii. Potential for setting up conversational English classes.
iii. Developing a detailed project report for implementation of programmes on Radio/T.V. centre or stating conversational English channel.
iv. Oral communication:

a. Verbal and non verbal communication.
b. Meetings, Group discussions, etc.

Practical:

Student will be required to submit a project report or programme development plan/report on situations in conversational English.

Books Recommended:

1. Radio programme production- Manual of Training ï By Richard Aspinal
2. Latest Annual Report of Minister of Information and Broadcasting Govt. Of India.
3. Current English for Language skills- By M. L. Tickoo & A. E. Subramanian (Macmillan)
4. Speaking English Effectively- By Krishnaswami and T. Sriraman (Macmillan)
5. Developing Communication Skills- By Krishna Mohan & Meera Banerjee (Macmillan)

Note: Student will have to pass separately in theory, Internal Assessment and Practical Examinations.

SYLLABUS
PRESCRIBED FOR
B.A. PART III EXAMINATION
SUBJECT : FUNCTIONAL ENGLISH
(Optional Subject)
Semester- VI
(Distribution of Marks)

Time: 3 Hrs.

Total Marks- 100	**Min. Passing Marks 40**
Theory-50	**Min. Passing Marks 20**
Internal- 20	**Min. Passing Marks 08**
Practical –30	
a. Project Report -20	**Min. Passing Marks 07**
b. Viva-Voce -10	**Min. Passing Marks 05**

Unit- I Current Affairs

1. The examinees shall have to attempt any **TWO** out of FOUR questions of FIVE marks each. **2*5= 10 Marks**

Unit- II Creative Writing

1. The examinees shall have to attempt any **ONE** out of TWO questions of TEN marks each. **1*10= 10 Marks**

Unit- III : Writing Review

1. The examinees shall have to attempt any **ONE** out of TWO questions of TEN marks each. **1*10= 10 Marks**

Unit – IV : Entrepreneurship and Economic Development

1. The examinees shall have to attempt any **TWO** out of TWO questions of TEN marks each. **1*10= 10 Marks**

Unit – V Multiple Choice Questions (MCQs) based on Unit – I, II, III &IV.

1. The examinees shall have to attempt **TEN** questions of one mark each. (There will be no internal choice) **1*10= 10 Marks**

B.A – Part III (Semester VI) – Supplementary English

Theory : 80 Marks
Internal : 20 Marks
Prescribed Textbook :

Semester V

Unit -I : Prose
Prescribed Text Book – ***Language Through Context*** by Board of Editors, Published by Orient Blackswan
(Priscribed Prose Lessons – 1,2,3,4,5)
Unit – II : Poetry
Prescribed Text Book – Language Through Context
(Priscribed Poems – 1,2,3,4,5)
Unit-III : Novel
Prescribed Novel – ***Far from the Madding Crowd (Abridged Version)***
Unit-IV : Composition
i) Essay
ii) Precis Writing

Unit-V : Multiple choice Questions (MCQS) based on Unit I,II, & III
Internal Assessment
1) Viva Voce
2) Assignment

Supplementary English Examination
(Distribution of Marks)
Semester V (B.A Part III)

Time : 3 Hrs
Theory : 80 Marks ---------- Minimum Passing Marks : 32 Marks
Internal : 20 Marks ---------- Minimum Passing Marks : 08 Marks

Unit-I : PROSE
Q : 1 : The examinee shall have to attempt any TWO out of FOUR long answer questions of EIGHT marks each from the Prescribed Prose **(2 X 8 = 16Marks)**
Unit-II : POETRY
Q: 2: A) The examinees shall have to attempt any One out of Three long answer questions of EIGHT marks from the Prescribed Poems **(1 X 8 = 8 Marks)**

Q: 2 : B) The examinee shall have to attempt any Two out of Four Short answer questions of Four marks from the prescribed Poems **(2 X 4 = 08 Marks)**

Unit III : Novel

Q: 3 : A) The examinee shall have to attempt any Two out of Three Long answer questions of Eight marks from the prescribed Novel **(2 X 8 = 16 Marks)**

Unit IV : Composition
Q: 4 : i) The examinees will have to write a general essay of about 300 words on any ONE out of FIVE topics given **(1x10 =10 Marks)**

ii)The examinees will have to write a Precis of a Passage of about 150 words. **(1x6=06 Marks)**

Unit V : Composition
Q.5 Multiple choice Question (MCQS) based on Unit-I,II &III (16x1=16 Marks

Internal Assessment
1) Reading Skills – 05 Marks
2) Presentation on a topic – 05 Marks
3) Submission of Assignment on Critical Analysis of Unseen literary Piece (Prose) - 10 Marks

B.A – Part III (Semester VI) – Supplementary English

Theory : 80 Marks
Internal : 20 Marks
Prescribed Textbook :

Semester VI

Unit -I : Prose
Prescribed Text Book – ***Language Through Context*** by Board of Editors, Published by Orient Blackswan
(Prescribed Prose Lessons – 6,7,8,9,10)

Unit – II : Poetry
Prescribed Text Book – Language Through Context
(Prescribed Poems – 6,7,8,9,10)

Unit-III : Novel
Prescribed Novel – ***OLIVER TWIST*** *(Abridged Version)*

Unit-IV : Composition
iii) Essay

iv) Precis Writing

Unit-V : Multiple choice Questions (MCQS) based on Unit I,II, & III
Internal Assessment
3) Viva Voce
4) Assignment

Supplementary English Examination
(Distribution of Marks)
Semester VI (B.A Part III)

Time : 3 Hrs
Theory : 80 Marks ----------Minimum Passing Marks : 32 Marks
Internal : 20 Marks ---------- Minimum Passing Marks : 08 Marks

Unit-I : PROSE
Q : 1 : The examinee shall have to attempt any TWO out of FOUR long answer questions of EIGHT marks each from the Prescribed Prose **(2 X 8 = 16Marks)**

Unit-II : POETRY
Q: 2: A) The examinees shall have to attempt any One out of Three long answer questions of EIGHT marks from the Prescribed Poems **(1 X 8 = 8 Marks)**

Q: 2 : B) The examinees shall have to attempt any Two out of Four Short answer questions of Four marks from the prescribed Poems **(2 X 4 = 08 Marks)**

Unit III : Novel

Q: 3 : A) The examinee shall have to attempt any Two out of Three Long answer questions of Eight marks from the prescribed Novel **(2 X 8 = 16 Marks)**

Unit IV : Composition
Q: 4 : i) The examinees will have to write a general essay of about 300 words on any ONE out of FIVE topics given **(1x10 = 10 Marks)**

ii)The examinees will have to write a Precis of a Passage of about 150 words. **(1x6=06 Marks)**

Unit V : Composition
Q.5 Multiple choice Question (MCQS) based on Unit-I,II &III ***(16x1=16 Marks)***

Internal Assessment
1) Reading Skills – 05 Marks
2) Presentation on a topic – 05 Marks
3) Submission of Assignment on Critical Analysis of Unseen literary Piece (Prose) - 10 Marks

Appendix-B

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी. ए. भाग – ३ मराठी (आवश्यक)
सत्र ५ रे

।। गुण विभागणी ।।

एकूण गुण ï १००
लेखी गुण ï ८०
अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक -- **'मृदगंध' भाग ३ (विभाग 'अ', 'ब', आणि 'क' साठी)**

विभाग - अ	वैचारिक	--	१६ गुण
विभाग - ब	ललित	--	१६ गुण
विभाग - क	कविता	--	१६ गुण
विभाग – ड	उपयोजित मराठी	--	१६ गुण
	वैचारिक, ललित व कविता या विभागांवर वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न	--	१६ गुण

विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी सोळा गुणांचा एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	--	३२ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न	--	१६ गुण
वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग óअôóबô आणि 'क' यावर आधारित वस्तुनिष्ठ स्वरुपाचे एकूण १६ बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण याप्रमाणे हा प्रश्न १६ गुणांचा असेल.	--	१६ गुण

विभाग 'ड' साठी संदर्भग्रंथ म्हणून **'उपयोजित मराठी'** संपादक - केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे हा ग्रंथ असेल. या ग्रंथातील **प्रकरण १२ वे 'अहवाल लेखन'** व **प्रकरण १७ वे 'प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन-वृत्तलेखन'** या प्रकरणांवर प्रत्येकी ०८ गुणांचा एक लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येईल.

अंतर्गत मूल्यमापन : एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहील.

- गुण विभागणी :

१) गृहपाठ ï १० गुण
२) मौखिक परीक्षा -- १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा ï ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन -- २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही भाषिक व वाङ्.मयीन कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.
२) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी. ए. भाग – ३ मराठी (आवश्यक)
सत्र ६ वे

।। गुण विभागणी ।।

एकूण गुण ï १००
लेखी गुण ï ८०
अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले पाठ्यपुस्तक -- **'मृदगंध' भाग ३ (विभाग 'अ', 'ब', आणि 'क' साठी)**

विभाग - अ	वैचारिक	--	१६ गुण
विभाग - ब	ललित	--	१६ गुण
विभाग - क	कविता	--	१६ गुण
विभाग – ड	उपयोजित मराठी	--	१६ गुण
	वैचारिक, ललित व कविता या विभागांवर वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न	--	१६ गुण

विभाग 'अ' व 'ब' यावर प्रत्येकी सोळा गुणांचा एक दीर्घोत्तरी प्रश्न -- ३२ गुण
विभाग 'क' यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न -- १६ गुण
विभाग 'ड' मधील उपयोजित मराठीवर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न -- १६ गुण

वस्तुनिष्ठ प्रश्न - उपरोक्त अभ्यासक्रमातील विभाग ó अô, ó बô आणि 'क' यावर आधारित वस्तुनिष्ठ स्वरुपाचे एकूण १६ बहुपर्यायी प्रश्न विचारले जातील. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण याप्रमाणे हा प्रश्न १६ गुणांचा असेल. -- १६ गुण

विभाग 'ड' साठी संदर्भग्रंथ म्हणून **'उपयोजित मराठी'** संपादक - केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे हा ग्रंथ असेल. या ग्रंथातील **प्रकरण ६ वे 'जाहीर निवेदन'** व **प्रकरण ८ वे 'जाहिरात लेखन'** या प्रकरणांवर प्रत्येकी ०८ गुणांचा एक लघुत्तरी प्रश्न विचारण्यात येईल.

अंतर्गत मूल्यमापन : एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहील.

- गुण विभागणी :

१) गृहपाठ ï १० गुण
२) मौखिक परीक्षा -- १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा ï ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन -- २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही भाषिक व वाङ्.मयीन कौशल्य विकसित करणाऱ्या विषयावर असावा.
२) मौखिक परीक्षा ही गृहपाठावर आधारित असेल.

संपादित ग्रंथ - 'मृदगंध' भाग ३

बी. ए. भाग ३ मराठी (आवश्यक)
सत्र ५

विभाग अ) वैचारिक

१)	शेतकऱ्याचा असूड	म. फुले
२)	मंत्रबळ नव्हे यंत्रबळ	वि.दा.सावरकर
२)	बुध्दी : माणसाची खरी शक्ती	दादा धर्माधिकारी

विभाग ब) ललित

१)	लोकजीवनातील वृक्षपूजा	द.ता.भोसले
२)	पाणी	भास्कर चंदनशीव
३)	दहा पैशाचा तमाशा	मुकुंद टाकसाळे

विभाग क) कविता

१)	संतवाणी	अ) तुकाराम ब) रामदास
२)	औदुंबर	बालकवी
३)	गाव	ग्रेस
४)	जीवनाचा शोध घेताना	वाहरु सोनवणे
५)	खूणच पुसली मानवतेची	सुखदेव ढाणके
६)	दातासाठी हत्तीला मारण्याचे गणित	लोकनाथ यशवंत

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१)	अहवाल लेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १२ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२)	प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन - वृत्तलेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण १७ वे मधील 'बातमी लिहावी कशी' हा घटक	

बी. ए. भाग ३ मराठी (आवश्यक)
सत्र ६

विभाग अ) वैचारिक

१)	डॉ. पंजाबराव	वि. भि. कोलते
२)	राजर्षी शाहू : वसा आणि वारसा	गोविंद पानसरे
३)	स्वराज्य संकल्पिका राष्ट्रमाता जिजाऊ	अशोक राणा

विभाग ब) ललित

१)	मरणाहून आपेश वोखटे	भाऊसाहेबांची बखर
२)	अरणी	मारुती चितमपल्ली
३)	ढग	सखा कलाल

विभाग क) कविता

१)	संतवाणी	अ) शेख महंमद ब) फादर स्टिफन्स
२)	पोरसवदा होतीस	बा.सी. मर्ढेकर
३)	विझता विझता स्वतःला	नारायण सुर्वे
४)	बैलाचा मृत्यू	वसंत आबाजी डहाके
५)	काय कराल?	नारायण कुळकर्णी कवठेकर
६)	शेतकरी	बबन सराडकर

विभाग ड) व्यावहारिक मराठी

१)	जाहीर निवेदन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ६ वे	संपा. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
२)	जाहिरात लेखन	संदर्भ ग्रंथ : 'उपयोजित मराठी' मधील प्रकरण ८ वे	

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी.ए.भाग-३ मराठी वाङ्मय
सत्र ५ वे

।। गुण विभागणी ।।

एकूण गुण ï १००
लेखी गुण ï ८०
अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले ग्रंथ -

१) मिरासदारी - लेखक - द.मा.मिरासदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
२) साहित्य विचार - संपादक - डॉ.दत्तात्रय पुंडे, डॉ.स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
   १) प्रकरण १ - साहित्याचे स्वरुप
   २) प्रकरण २ - साहित्याचे प्रयोजन
   ३) प्रकरण ३ - साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

अ) मिरासदारी ४८ गुण
ब) साहित्य विचार ३२ गुण
---
८० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी

प्रश्न ï १ संदर्भासह स्पष्टीकरण - ०८ गुण
- मिरासदारी यावर प्रत्येकी चार गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.

प्रश्न ï २ मिरासदारी यावर एक दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
प्रश्न ï ३ मिरासदारी यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. - १६ गुण
प्रश्न ï ४ साहित्य विचार यावर एक दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
प्रश्न ï ५ साहित्य विचार यावर एक लघुत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - ०८ गुण
प्रश्न ï ६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न - १६ गुण
(उपरोक्त मिरासदारी व साहित्य विचार यावर आधारित प्रत्येकी एक गुण असे १६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न असतील.)

अंतर्गत मूल्यमापन :

एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहील त्याची गुण विभागणी खालीलप्रमाणे
१) गृहपाठ ï १० गुण
२) मौखिक परीक्षा ï १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा ï ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन -- २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही साहित्यिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, समाज वास्तव वा समस्यांवर आधारित असावा. यामध्ये परिसरातील साहित्यिकाची मुलाखत घेऊन त्याचे शब्दांकन करणे, परिसरातील लोककलांची माहिती व विशेष नोंदवणे, परिसरातील म्हणी-वाक्प्रचार यांचे संकलन करुन विशेष नोंदवणे, लोकगीते, लोककथा यांचे संकलन करणे. ग्रामीण साहित्य, दलित साहित्य, स्त्रीवादी साहित्य इ. वर टिपण तयार करणे. परिसरातील वाङ्मयीन चळवळी, परिसराचा सांस्कृतिक वारसा यावर टिपण तयार करणे. परिसराच्या भाषेचे विशेष नोंदवणे. वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्वांचे चित्रण करणे. सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे वृत्तांकन करणे. हस्तलिखिताचे मुद्रितशोधन करणे. लोकसंस्कृतीची माहिती नोंदवणे इ. बाबींचा समावेश असेल.

२) गृहपाठावर आधारित मौखिक परीक्षा घेण्यात यावी.

बी.ए.भाग-३ मराठी वाङ्मय
सत्र ५ वे

१) **मिरासदारी – द.मा.मिरासदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे**
२) **साहित्य विचार - संपादक, दत्तात्रय पुंडे, स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे**
२) प्रकरण १ - साहित्याचे स्वरूप
२) प्रकरण २ - साहित्याचे प्रयोजन
३) प्रकरण ३ - साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

बी.ए.भाग-३ मराठी वाङ्मय
सत्र ६ वे

।। गुण विभागणी ।।

एकूण गुण ï १००
लेखी गुण ï ८०
अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
वेळ - ३ तास

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेले ग्रंथ -

१) एक होता कार्व्हर ï अनुवाद - वीणा गवाणकर, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
२) भाषाविज्ञान परिचय - संपादक ï डॉ.मालशे, डॉ. पुंडे, डॉ.अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
१) प्रकरण १ - भाषेचे स्वरुप आणि उपयोग
२) प्रकरण २ - स्वनविज्ञान
३) प्रकरण ३ - स्वनिम विचार

अ) एक होता कार्व्हर	४८ गुण
ब) भाषाविज्ञान परिचय	३२ गुण
	---
	८० गुण

प्रश्ननिहाय गुण विभागणी

प्रश्न ï १ संदर्भासह स्पष्टीकरण - ०८ गुण
- एक होता कार्व्हर यावर प्रत्येकी चार गुणांचे दोन संदर्भ विचारले जातील.

प्रश्न ï २ एक होता कार्व्हर यावर एक दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
प्रश्न ï ३ एक होता कार्व्हर यावर प्रत्येकी आठ गुणांचे दोन लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. - १६ गुण
प्रश्न ï ४ भाषाविज्ञान परिचय यावर एक दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - १६ गुण
प्रश्न ï ५ भाषाविज्ञान परिचय यावर एक लघुत्तरी प्रश्न विचारला जाईल. - ०८ गुण
प्रश्न ï ६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न - १६ गुण
(उपरोक्त एक होता कार्व्हर व भाषाविज्ञान परिचय यावर आधारित प्रत्येकी एक गुण असे १६ वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्न असतील.)

अंतर्गत मूल्यमापन :

एकूण २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन परीक्षा राहील त्याची गुण विभागणी खालीलप्रमाणे
१) गृहपाठ ï १० गुण
२) मौखिक परीक्षा ï १० गुण

लेखी परीक्षा व अंतर्गत मूल्यमापन या दोन्ही परीक्षांमध्ये स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील. त्यासाठी किमान गुण खालीलप्रमाणे आवश्यक असतील.

- लेखी परीक्षा ï ८० पैकी ३२ गुण आवश्यक
- अंतर्गत मूल्यमापन -- २० पैकी ०८ गुण आवश्यक

सूचना : १) गृहपाठ हा पाठ्यपुस्तकांव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही साहित्यिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, समाज वास्तव वा समस्यांवर आधारित असावा. यामध्ये परिसरातील साहित्यिकाची मुलाखत घेऊन त्याचे शब्दांकन करणे, परिसरातील लोककलांची माहिती व विशेष नोंदवणे, परिसरातील म्हणी-वाक्प्रचार यांचे संकलन करुन विशेष नोंदवणे, लोकगीते, लोककथा यांचे संकलन करणे. ग्रामीण साहित्य, दलित साहित्य, स्त्रीवादी साहित्य इ. वर टिपण तयार करणे. परिसरातील वाङ्मयीन चळवळी, परिसराचा सांस्कृतिक वारसा यावर टिपण तयार करणे. परिसराच्या भाषेचे विशेष नोंदवणे. वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्वांचे चित्रण करणे. सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे वृत्तांकन करणे. हस्तलिखिताचे मुद्रितशोधन करणे. लोकसंस्कृतीची माहिती नोंदवणे इ. बाबींचा समावेश असेल.

२) गृहपाठावर आधारित मौखिक परीक्षा घेण्यात यावी.

बी.ए.भाग-३ मराठी वाङ्मय
सत्र ६ वे

१) एक होता कार्व्हर - वीना गवाणकर, राजहंस प्रकाशन, पुणे

२) भाषाविज्ञान परिचर - संपादक, डॉ. मालशे, डॉ. पुंडे, डॉ.अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे

१) प्रकरण १ - भाषेचे स्वरूप आणि उपयोग
२) प्रकरण २ - स्वयविज्ञान
३) प्रकरण ३ - स्वनिम विचार

Appendix-C

बी.ए.तृतिय वर्ष (अनिवार्य हिन्दी)

षष्ठ सत्र

कुल अंक ï १००
लिखित परीक्षा ï ८०
आंतरिक मूल्यांकन -२०

नियोजित पाठ्यपुस्तक **ôकाव्यादर्श ô** राघव पब्लिशर्स , नागपूर यह पुस्तक अध्ययन तथा अध्यापन के लिए निर्धारित की गई है संपूर्ण पाठ्यक्रम पॉंच इकाइयों में विभाजित है

प्रथम इकाई – गद्य विभाग (७ से १२ पाठ)
द्वितीय इकाई पद्य विभाग (७ से १२ कविताएँ)
तृतीय इकाई – प्रयोजनमूलक हिंदी - अर्थ, परिभाषा, स्वरुप, व्याप्ति, एवं विशेषाताएँ
पत्राचार - अर्थ, स्वरुप, विशेषताएँ
व्यावसायिक पत्र
चतुर्थ इकाई - निबंध - सामाजिक, पर्यावरण , वैचारिक, मीडिया, साहित्यिक निबंध पूछे जायेंगे,
हिंदी की संवेधानिक स्थिति.
पंचम इकाई - सम्पूर्ण पाठ्यक्रम से वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे

बी.ए.तृतिय वर्ष (अनिवार्य हिन्दी)

अंक विभाजन एवं प्रश्नपत्र का स्वरुप (षष्ठ सत्र)

समय – ३ घंटे **पूर्णांक – ८०**

प्रश्न क्र.१ अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न (एक) प्रथम इकाई से (1x 8 = 8 अंक)
आ) लघुत्तरी प्रश्न (दो) प्रथम इकाई से (2x 4 = 08 अंक)

प्रश्न क्र.२ दो कविताओं का केंद्रीय भाव द्वितीय इकाई से (2x 8 = 16 अंक)
प्रश्न क्र.३ तृतीय इकाई से दो दीर्घोत्तरी प्रश्न (2x 8 = 16 अंक)
प्रश्न क्र.४ चतुर्थ इकाई सें दो दीर्घोत्तरी प्रश्न (2x 8 = 16 अंक)
प्रश्न क्र.५ संपूर्ण पाठ्यक्रम से (वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी) १६ प्रश्न पूछे जायेंगे प्रत्येक प्रश्न के लिए एक अंक होगा (1x16 = 16 अंक)

सूचना – १) इकाई एक, दो, तीन एवं चार से सभी प्रश्न विकल्प के साथ पूछे जायेंगे
२)इकाई एक से जिन पाठों से दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे , उनसे लघुत्तरी प्रश्न न पूछे जाए

आंतरिक मूल्यांकन – २० अंक

१) किसी एक जनसंचार माध्यम पर वृत्तांत लेखन १० अंक
२) विभागीय गतिविधियों में सहभागिता - ०५ अंक
३) भित्तिपत्रक की निर्मिती ï ०५ अंक

बी.ए.तृतिय वर्ष (अनिवार्य हिन्दी)

पंचम सत्र **कुल अंक – १००**

लिखित परीक्षा ï ८०

आंतरिक मूल्यांकन -२०

नियोजित पाठ्यपुस्तक **ôकाव्यादर्श** ô राघव पब्लिशर्स , नागपूर यह पुस्तक अध्ययन तथा अध्यापन के लिए निर्धारित की गई है यह पुस्तक पंचम तथा षण्ठ सत्र के लिए निर्धारित की गई है

प्रथम इकाई ï गद्य विभाग (१ से ६ पाठ)
द्वितीय इकाई पद्य विभाग (१ से ६ पाठ)
तृतीय इकाई ï *जनसंचार की अवधारणा, अर्थ , परिभाषा एवं महत्व,
*जनसंचार माध्यमों का विकास,
*जनसंचार माध्यमों के विविध रुप
अ) दृकश्राव्य आ) श्रव्य माध्यम
इ) दृश्य माध्यम ई) नव इलेक्ट्रॉनिक जनसंचार माध्यम
चतुर्थ इकाई - अनुवाद - अर्थ, परिभाषा, विशेषताएँ और प्रकार
जनसंचार माध्यमों में हिंदी का प्रयोग
माध्यमोपयोगी लेखन : स्वरुप एवं प्रकार
अ) उद्घोषणा लेखन आ) संवाद लेखन
इ) साक्षात्कार लेखन ई) कहानी लेखन

पंचम इकाई - सम्पूर्ण पाठ्यक्रम से वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे

बी.ए.तृतिय वर्ष (अनिवार्य हिन्दी)

अंक विभाजन एवं प्रश्नपत्र का स्वरुप (पंचम सत्र)

समय – ३ घंटे **पूर्णांक – ८०**

प्रश्न क्र.१ अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न (एक) प्रथम इकाई से (1x 8 = 8 अंक)
आ) लघुत्तरी प्रश्न (दो) प्रथम इकाई से (2x 4 = 8 अंक)

प्रश्न क्र.२ दो कविताओं का केंद्रीय भाव द्वितीय इकाई से (2x 8 = 16 अंक)
प्रश्न क्र.३ तृतीय इकाई से दो दीर्घोत्तरी प्रश्न (2x 8 = 16 अंक)
प्रश्न क्र.४ चतुर्थ इकाई पर दो दीर्घोत्तरी प्रश्न (2x 8 = 16 अंक)
प्रश्न क्र.५ संपूर्ण पाठ्यक्रम से (वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी) १६ प्रश्न पुछे जायेंगे प्रत्येक प्रश्न के लिए एक अंक होगा (1x16 = 16 अंक)

सुचना – १) इकाई एक, दो, तीन एवं चार से सभी प्रश्न विकल्प के साथ पूछे जायेंगे
२)इकाई एक से जिन पाठों पर दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे , उनसे लघुत्तरी प्रश्न न पूछे जाए

आंतरिक मूल्यांकन – २० अंक

१) किसी १० मराठी मुहावरों / लोकोक्तियौ का हिंदी अनुवाद १० अंक
२) विभागीय गतिविधियों में सहभागिता - ०५ अंक
३) भित्तीपत्रक ï ०५ अंक

बी.ए.तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)

पंचम सत्र **कुल अंक – १००**

लिखित परीक्षा ï ८०
आंतरिक मूल्यांकन -२०

प्रथम इकाई ï खण्डकाव्य ï **ôनहुष** ô मैथिलीशरण गुप्त लोकभारती प्रकाशन १५ ए महात्मा गांधी मार्ग इलाहाबाद-१

द्वितीय इकाई ï ôगद्य गौरवô - राघव पब्लिशर्स , नागपूर द्वारा सम्पादित संग्रह से १ से ०६ पाठ

तृतीय इकाई - आधुनिक हिन्दी साहित्य का इतिहास

१) हिन्दी का नवजागरण काल
२) आधुनिक हिन्दी खडी बोली गद्य का उद्भव तथा विकास.
३) हिन्दी खडी बोली-काव्य-उद्भव तथा विकास
४) भारतेन्दु युग की विशेषताएँ
५) द्विवेदी युग की विशेषताएँ
६)

चतुर्थ इकाई ï प्रथम, द्वितीय, एवं तृतीय इकाई से लघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे

पंचम इकाई - संम्पूर्ण पाठ्यक्रम से वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे.

अंक विभाजन एवं प्रश्नपत्र का स्वरुप (पंचम सत्र)

समय ३ घंटे **पूर्णांक ८०**

प्रश्न क्र. अ) संदर्भ सहित व्याख्या (एक) प्रथम इकाई से (1x 8 = 8 अंक)
आ) दीर्घोत्तरी प्रश्न (एक) प्रथम इकाई से (1x 8 = 8 अंक)

प्रश्न क्र.२ अ) संदर्भ सहित व्याख्या (एक) द्वितीय इकाई से (1x 8 = 8 अंक)
आ) दीर्घोत्तरी प्रश्न (एक) प्रथम इकाई से (1x 8 = 8 अंक)

प्रश्न क्र.३ आधुनिक हिन्दी साहित्य का इतिहास (दो) दीर्घोत्तरी प्रश्न (2x 8 = 16 अंक)

प्रश्न क्र.४ इकाई एक, दो, एवं तीन से (चार) लघुत्तरी प्रश्न पुछे जायेंगे (4x 4 = 16 अंक)

प्रश्न क्र.५ सम्पूर्ण पाठ्यक्रम से (वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी १६ प्रश्न पूछे जायेंगे प्रत्येक प्रश्न के लिए एक अंक होगा. (1x 16 = 16 अंक)

सूचना – इकाई एक, दो, तीन एंव चार से सभी प्रश्न विकल्प के साथ पूछे जायेंगे

आंतरिक मूल्यांकन – २० अंक

१) निबंध परियोजना (आधुनिक हिन्दी का उद्भव और विकास ï १० अंक
२) विभागीय गतिविधियो मे सहभागिता ï ०५ अंक
३) साहित्यिक विधाओं पर भित्तिपत्रक ï ०५ अंक

बी.ए.तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)

षष्ठ सत्र **कुल अंक – १००**

लिखित परीक्षा ï ८०

आंतरिक मूल्यांकन -२०

प्रथम इकाई – तीन दीर्घ कविताएँ

मोचीराम ï धूमिल,

सरोजस्मृति ï निराला,

कविता की मौत, डॉ.धर्मवीर भारती

द्वितीय इकाई – गद्य गौरव - राघव पब्लिशर्स , नागपूर द्वारा सम्पादित संग्रह ०७ से १२ पाठ

तृतीय इकाई - आधुनिक हिन्दी साहित्य का इतिहास

१) छायावाद २) प्रगतीवाद

३) प्रयोगवाद ४) नई कविता (केवल विशेषताएँ पुछी जाय)

चतुर्थ इकाई – प्रथम, द्वितीय, एवं तृतीय इकाई से लघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे

पंचम इकाई - संम्पूर्ण पाठ्यक्रम से वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे.

अंक विभाजन एवं प्रश्नपत्र का स्वरुप (षष्ठ सत्र)

समय ३ घंटे **पूर्णांक ८०**

प्रश्न क्र.१ अ) संदर्भ सहित व्याख्या (एक) प्रथम इकाई से (1x 8 = 8 अंक)

आ) दीर्घोत्तरी प्रश्न (एक) प्रथम इकाई से (1x 8 = 8 अंक)

प्रश्न क्र.२ अ) संदर्भ सहित व्याख्या (एक) द्वितीय इकाई से (1x 8 = 8 अंक)

आ) दीर्घोत्तरी प्रश्न (एक) प्रथम इकाई से (1x 8 = 8 अंक)

प्रश्न क्र.३ आधुनिक हिन्दी साहित्य का इतिहास (दो) दीर्घोत्तरी प्रश्न (2x 8 = 16 अंक)

प्रश्न क्र.४ इकाई एक, दो, एव तीन से (चार) लघुत्तरी प्रश्न पुछे जायेंगे (4x 4 = 16 अंक)

प्रश्न क्र.५ सम्पूर्ण पाठ्यक्रम से (वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी) १६ प्रश्न पूछे जायेंगे प्रत्येक प्रश्न के लिए एक अंक होगा. (1x 16 = 16 अंक)

सूचना – इकाई एक, दो, तीन एंव चार से सभी प्रश्न विकल्प के साथ पूछे जायेंगे

आंतरिक मूल्यांकन – २० अंक

१)किसी एक काव्यधारा पर निबंध परियोजना ï १० अंक

२) विभागीय गतिविधियो मे सहभागिता ï ०५ अंक

३)साहित्यिक विधाओं पर भित्तिपत्रक ï ०५ अंक

बी.ए.तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)

प्रयोजनमूलक हिन्दी

पंचम सत्र **कुल अंक – १००**

लिखित परीक्षा ï ८०

आंतरिक मूल्यांकन -२०

इकाई – १ प्रयोजनमूलक हिंदी : प्रयुक्ति

१) प्रयुक्ति का अर्थ , उसके सामान्य लक्षण, अनुवाद के संदर्भ में उनकी प्रासंगिकता, हिंदी की प्रयुक्ती का चयन और विश्लेषण.

२) हिन्दी की प्रयोजनमूलक प्रयुक्तियॉ

३) भाषा प्रयुक्ति की विशेषताएँ

४) भाषा प्रयुक्ति के प्रकार - साहित्यिक - वाणिज्यिक, कार्यालयीन, राजभाषा, विज्ञापन, विधि एवं कानुनी एवं तकनीकी भाषा प्रयुक्ती .

इकाई – २ राजभाषा हिंदी

१) राजभाषा की संवैधानिक स्थिती.

२) राजभाषा का क्रमिक विकास

३) राजभाषा का स्वरुप

४) राजभाषा और अनुवाद

इकाई – ३ कम्प्यूटर और हिंदी

१) संगणक का सामान्य परिचय, रुपरेखा

२) कम्प्यूटर में हिंदी का प्रयोग तथा क्षेत्र

३) इटरनेट- संपर्क उपकरणों का परिचय, मितव्ययिता के सुत्र - वेब पब्लिशिंग

४) आज के कम्प्यूटर युग में दवनागरी की सार्थकता

इकाई – ४ प्रथम, द्वितीय एवं तृतिय इकाई से लघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे

इकाई – ५ संपूर्ण पाठ्यक्रम से वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे.

अंक विभाजन एवं प्रश्नपत्र का स्वरुप (पंचम सत्र)

समय ३ घंटे पूर्णांक ८०

प्रश्न -१	प्रथम इकाई से विकल्प के साथ एक दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे	(16x1 = 16 अंक)
प्रश्न -२	द्वितीय इकाई से विकल्प के साथ एक दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे	(16x1 = 16 अंक)
प्रश्न -३	तृतिय इकाई से विकल्प के साथ एक दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे	(16x1 = 16 अंक)
प्रश्न -४	प्रथम, द्वितीय, तृतीय इकाई से विकल्प के साथ चार लघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे	(4x4 = 16 अंक)
प्रश्न-५	पुरे पाठ्यक्रम पर वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे	1x16 = 16 अंक)

आंतरिक मूल्यांकन – २० अंक

१) विभागीय गतिविधियो मे सहभागिता ï १० अंक

२) परिसंवाद ï १० अंक

बी.ए.तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)

प्रयोजनमूलक हिन्दी

षष्ठ सत्र

कुल अंक ï १००
लिखित परीक्षा ï ८०
आंतरिक मूल्यांकन -२०

इकाई-१ – जनसंचार के माध्यम में प्रयुक्त हिंदी

१) जनसंचार की विशेषताएँ
२) जनसंचार माध्यमों की उपयोगिता
३) जनसंचार माध्यम और समाचार लेखन
४) विभिन्न जनसंचार माध्यमों का स्वरुप - मुद्रण- श्रव्य, दृश्य श्रव्य.

इकाई – २ शीर्षक की संरचना, लीड, इंट्रो एव शीर्षक - संपादन

संपादकीय - लेखन ï पृष्ठ सज्जा - साक्षात्कार
पत्रकार एवं प्रेस प्रबंधन
प्रमुख प्रेस कानुन एवं आचार सहिंता

इकाई – ३ अ) प्रयोजनमूलक हिंदी प्रयुक्ति के माध्यम

१) खडी बोली, २) हिंदुस्थानी ३) मानक भाषा ४) संपर्क भाषा ५) राष्ट्रभाषा ६) राजभाषा ७) त्रिभाषा सुत्र ८) राज्यभाषा
आ) कार्यालयीन हिंदी ï
प्रारुपण, संक्षेपण, पल्लवन एवं टिप्पण

इकाई – ४ प्रथम, द्वितीय एवं तृतिय इकाई से लघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे

इकाई – ५ संपूर्ण पाठ्यक्रम से वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे.

अंक विभाजन एवं प्रश्नपत्र का स्वरुप (षष्ठ सत्र)

समय ३ घंटे **पूर्णांक ८०**

प्रश्न -१	प्रथम इकाई से विकल्प के साथ एक दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे (16x1 = 16 अंक)
प्रश्न -२	द्वितीय इकाई से विकल्प के साथ एक दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे (16x1 = 16 अंक)
प्रश्न -३	तृतिय इकाई से विकल्प के साथ एक दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे (16x1 = 16 अंक)
प्रश्न -४	प्रथम, द्वितीय, तृतीय इकाई से विकल्प के साथ चार लघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे(4x4 = 16 अंक)
प्रश्न-५	पुरे पाठ्यक्रम पर वस्तुनिष्ठ / अतिलघुत्तरी प्रश्न पूछे जायेंगे 1x16 = 16 अंक)

आंतरिक मूल्यांकन – २० अंक

१) विभागीय गतिविधियो मे सहभागिता ï १० अंक
२) परिसंवाद ï १० अंक

Appendix-D

वाङ्.मय स्नातक भाग-३
संस्कृत आवश्यक
सत्र – ५
पुस्तक - संस्कृत सोपान - भाग-३ (प्रथम विभाग)
परिमल प्रकाशन, पुसद.

वेळ ३ तास

गुण - लेखी परीक्षा ï ८०
अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
एकूण गुण - १००

घटक ï १ गद्य - पाठ १ व २ - १६ गुण
घटक ï २ गद्य - पाठ ३ व ४ - १६ गुण
घटक ï ३ गद्य - पाठ १ व २ - १६ गुण
घटक ï ४ पद्य - पाठ ३ व ४ - १६ गुण
घटक ï ५ संस्कृत नाटकावर आधारित प्रश्नावली ï १६ गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

लेखी परीक्षा गुण ï ८०

प्रश्न १ ला	अ) ४ पैकी २ गद्य उता-यांचा अनुवाद (५ ते ६ ओळींचे उतारे)	१० गुण
	ब) प्रश्न (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न २ रा	अ) ४ पैकी २ गद्य उता-यांचा अनुवाद (५ ते ६ ओळींचे उतारे)	१० गुण
	ब) प्रश्न दोन पैकी एक	०६ गुण
प्रश्न ३ रा	अ) ४ पैकी २ पद्य श्लोकांचा अनुवाद (४ ओळींचे)	१० गुण
	ब) प्रश्न (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न ४ था	अ) ४ पैकी २ पद्य श्लोकांचा अनुवाद (४ ओळींचे)	१० गुण
	ब) प्रश्न (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न ५ वा	घटक ५ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न २० पैकी १६	१६ गुण

अन्तर्गत मूल्यमापनð

१) स्वाध्याय	१० गुण
२) मौखिक	१० गुण

वाङ्.मय स्नातक भाग-३
संस्कृत आवश्यक
सत्र – ६
पुस्तक - संस्कृत सोपान - भाग-३ (द्वितीय विभाग)
परिमल प्रकाशन, पुसद.

वेळ ३ तास

गुण - लेखी परीक्षा ï ८०
अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
एकूण गुण - १००

घटक ï १ गद्य - पाठ १ व २ - १६ गुण
घटक ï २ गद्य - पाठ ३ व ४ - १६ गुण
घटक ï ३ गद्य - पाठ १ व २ - १६ गुण
घटक ï ४ पद्य - पाठ ३ व ४ - १६ गुण
घटक ï ५ संस्कृत नाटकावर आधारित प्रश्नावली ï १६ गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

लेखी परीक्षा गुण ï ८०

प्रश्न १ ला	अ) ४ पैकी २ चा अनुवाद (५ ते ६ ओळींचे उतारे)	१० गुण
	ब) प्रश्न (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न २ रा	अ) ४ पैकी २ चा अनुवाद (५ ते ६ ओळींचे उतारे)	१० गुण
	ब) प्रश्न दोन पैकी एक	०६ गुण
प्रश्न ३ रा	अ) ४ पैकी २ श्लोकांचा अनुवाद (४ ओळींचे)	१० गुण
	ब) प्रश्न (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न ४ था	अ) ४ पैकी २ श्लोकांचा अनुवाद (४ ओळींचे)	१० गुण
	ब) प्रश्न (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न ५ वा	घटक ५ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न २० पैकी १६	१६ गुण

अन्तर्गत मूल्यमापन—

१)	स्वाध्याय	१० गुण
२)	मौखिक	१० गुण

वाड्.मय स्नातक भाग-३

सत्र – ५

संस्कृत साहित्य

पुस्तक ï १) अभिज्ञान शाकुन्तलम्
लघुसिद्वान्त कौमुदी (व्यंजन संधी प्रकरणम्)

वेळ ३ तास **गुण - लेखी परीक्षा – ८०**

अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
एकूण गुण - १००

घटक- १ -	अभिज्ञान शाकुन्तलम् - अंक १ ते ३	१६ गुण
घटक- २ -	अभिज्ञान शाकुन्तलम् - अंक ४ ते ५	१६ गुण
घटक- ३ -	अभिज्ञान शाकुन्तलम् - अंक ६ ते ७	१६ गुण
घटक- ४ -	लघुसिध्दान्त कौमुदी -व्यंजन संधी	१६ गुण
घटक- ५ -	अभिज्ञान शाकुन्तलम् वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न.	१६ गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

प्रश्न १ ला	८ श्लोकांपैकी ५ चा अनुवाद करा	१६ गुण
प्रश्न २ रा	दीर्घोत्तरी प्रश्न २ पैकी १	१६ गुण
प्रश्न ३ रा	टिपा ६ पैकी ४	१६ गुण
प्रश्न ४ था	सूत्राचे स्पष्टीकरण ५ पैकी ३	१६ गुण
प्रश्न ५ वा	२० पैकी १६ वस्तुनिष्ठ प्रश्न	१६ गुण

अन्तर्गत मूल्यमापन—

१)	स्वाध्याय	१० गुण
२)	मौखिक	१० गुण

संदर्भ ग्रंथ

१) अभिज्ञान शाकुन्तलम् ï डॉ.रा.शं.वाळिंबे , जोशी आणि लोखंडे प्रकाशन, टिळक रस्ता पुणे
२) अभिज्ञान शाकुन्तलम् ï प्राचार्य डॉ.निला सोमलवार कौमुदी प्रकाशन.
३) अभिज्ञान शाकुन्तलम् ï डॉ.माधुरी कलकोटे, परिमल प्रकाशन.
४) लघूसिध्दान्त कौमूदी ï प्राचार्या डॉ.निला सोमलवार कौमुदी प्रकाशन.टिळक रस्ता पुणे.

वाड्.मय स्नातक भाग-३

सत्र – ६

संस्कृत साहित्य

पुस्तक ï १) हर्षचरितसार ï (प्रथम व द्वितीय उच्छवास)
काव्यप्रकाश (उल्लास १०)

वेळ ३ तास **गुण - लेखी परीक्षा – ८०**

अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
एकूण गुण - १००

घटक- १ -	हर्षचरितसार पहिला उच्छवास	१६ गुण
घटक- २ -	हर्षचरितसार दुसरा उच्छवास	१६ गुण
घटक- ३ -	काव्यप्रकाश (उल्लास दहा मधील पुढील अलंकार - उपमा, उत्प्रेक्षा, रुपक,निदर्शना, श्लेष, दिपक अलंकार, भ्रांन्तीमान, उत्तर	१६ गुण
घटक- ४ -	ग्रंथाचा परिचय- १) रामायण २) महाभारत ३)रघुवंशम् ४) मृच्छकटिक ५) उतर रामचरित	१६ गुण
घटक- ५ -	वरील ग्रंथावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न	१६ गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

प्रश्न १ ला	तीन उता-यापैकी दोन उता-यांचा अनुवाद करा	१६ गुण
प्रश्न २ रा	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न दोन पैकी एक	१० गुण
	ब) टिपा लिहा तीन पैकी एक	०६ गुण
प्रश्न ३ रा	सहा पैकी चार अलंकाराचे व्याख्या उदाहणासह स्पष्टीकरण	१६ गुण
प्रश्न ४ था	खालील पैकी कोणत्याही दोन ग्रंथाचा परिचय लिहा	१६ गुण
प्रश्न ५ वा	२० पैकी १६ वस्तुनिष्ठ प्रश्न (घटक ४) वर आधारित.	१६ गुण

अन्तर्गत मूल्यमापन—

३) स्वाध्याय १० गुण
४) मौखिक १० गुण

संदर्भ ग्रंथ

१) हर्षचरितसार, प्राचार्य निला सोमलवार, कौमुदी प्रकाशन.
२) हर्षचरितसार, डॉ.माधुरी कलकोटे, परिमल प्रकाशन
३) संस्कृत साहित्याचा सोपपात्तिक इतिहास- डॉ.विनायक वामन करंबेळकर श्री शारदा प्रकाशन, नागपूर.

*****

Appendix-E

B.A. PART - III

URDU COMPULSORY

SEMESTTER - V

Time: Three Hours Max. Marks: 80

TEXT PRESCRIBED : SHUA - E ADAB (Part - III)

Edited by : Dr. Mohd. Samiullah, Dr. Roohina Tabassum

Published by: TAFSA Computers, Amravati.

UNITWISE DUSTRIBUTION OF MARKS

UNIT I : (Prose) The following TWO Lessons from Text

لیز رشعائیں۔ ہندوستان میں عورت کی سماجی حیثیت

There Shall be FOUR short Answer type Questions out of Eight of 4 marks each 16

UNIT - II (Poetry) The following poems from Text

قصیدہ: ذوق مرثیہ:غالب مثنوی: مرزاشوق

The examinee Shall explain FOUR Couplets out of Eight of 4 marks each 16

UNIT III : (Prose) The following lessons from Text

لکھنو میں فنون ادبیہ کی ترقی

There Shall be FOUR short Answer type Questions out of Eight of 4 marks each 16

UNIT IV : (Prose) The following lesson from Text

بچھو پھوپھی

There Shall be ONE Long Answer type Questions out of TWO of 16 marks. 16

UNIT V : Communication Skill 16

i) An Essay on general Topic 8 marks

ii) Translation of a passage from English to Urdu 8 mark

Internal Assesment based on Syllabus

i) Oral Test carrying 10 marks

ii) Written Test carrying 10 marks

B.A. PART - III

URDU COMPULSORY

SEMESTTER - III

Max. Marks : 80

Time : Three Hours

TEXT PRESCRIBED : SHUA - E ADAB (Part - III)

Edited by : Dr. Mohd. Samiullah, Dr. Roohina Tabassum

Published by: TAFSA Computers, Amravati.

UNITWISE DUSTRIBUTION OF MARKS

UNIT I : (Prose) The following TWO Lessons from Text

سائبر اسپیس مسلمانوں کی تعلیم

There Shall be FOUR short Answer type Questions out of Eight of 4 marks each 16

UNIT - II (Poetry) The following poems from Text

• چاند تاروں کا بند (مخدوم محی الدین) قطعات :اقبال رباعیات : جوش

The examinee Shall explain FOUR Couplets out of Eight of 4 marks each 16

UNIT III : (Prose) The following lessons from Text

حکایت دو دوست

There Shall be FOUR short Answer type Questions out of Eight of 4 marks each 16

UNIT IV : (Prose) The following lesson from Text

اعتراض - مرید پور کا پیر

There Shall be ONE Long Answer type Questions out of TWO of 16 marks. 16

UNIT V : Communication Skill

i) An Essay on general Topic 8 marks

ii) Translation of a passage from English to Urdu 8 mark 16

Internal Assesment based on Syllabus

i) Oral Test carrying 10 marks

ii) Written Test carrying 10 marks

B.A. PART - III

URDU LITERATURE

SEMESTTER - V

Time : Three Hours Max. Marks 80

TEXT PRESCRIBED : 1. (PROSE) HAMARI SHAIRI (PART - I)

by : Syed. Masood Hasan Rizvi Adeeb (Educational Book House, Aligrah)

امراؤ جان ادا : مرزا ہادی رسوا ۔ (ایجوکیشنل ہاؤس، علی گڈھ)

2. POETRY : BAL E JIBRIL (GHAZALIYAT) by. Dr. Mohd. Iqbal

مسدس حالی: خواجہ الطاف حسین حالی (دوسرا حصہ)

3. Rhtovics :

UNITWISE DUSTRIBUTION OF MARKS

UNIT I : (Prose) Passages for explaination from HAMARI SHAIRI (PART - I) 8 marks each two out of four passages 16

UNIT II : (Poetry) Poetry Couplets for explaination 2 marks each Eight out of Fifteen Couplets 16

UNIT III : Critical questions on the Text prescribed (i.e. Hamari Shari and Bal e Jibril)Short Answer type Question One out of Two of 8 marks 8

UNIT IV : Life and works of the author (Long answer type question) one out of two 16

UNIT V : Essay on Literary Topic (Long Answer type question) 16

UNIT VI : Rhetovics : (Short Answer type). 8

Internal Assesment based on Syllabus

i) Oral Test carrying 10 marks

ii) Written Test carrying 10 marks

B.A. PART - III

URDU LITERATURE

SEMESTTER - I

Time : Three Hours Max. Marks 80

TEXT PRESCRIBED : 1. (PROSE) HAMARI SHAIRI (PART - II)

by : Syed. Masood Hasan Rizvi Adeeb (Educational Book House, Aligrah)

ہماری شاعری ۔ سید مسعود حسن رضوی ادیب ۔ (ایجوکیشنل ہاؤس، علی گڈھ)

2. POETRY : MUNTKHAB MANZOMAT E IQBAL by. Dr. Mohd. Samiullah

منتخب منظومات اقبال : مرتبہ ۔ ڈاکٹر محمد سمیع اللہ

3. Rhtovics :

صنائع بدائع : تجنیس ۔ قص ۔ تشبیہ ۔ استعارہ ۔ تلمیح ۔ تضاد ۔ حسن تعلیل ایہام ۔ لف ونشر ۔ مراۃ النظیر ۔ مبالغہ

UNITWISE DUSTRIBUTION OF MARKS

UNIT I : (Prose) Passages for explaination from HAMARI SHAIRI (PART - II) 8 marks each two out of four passages 16

UNIT II : (Poetry) Poetry Couplets for explaination 2 marks each Eight out of Fifteen Couplets 8

UNIT III : Critical questions on the Text prescribed (i.e. Hamari Shari and Manzomat e Iabal)Short Answer type Question One out of Two of 8 marks 16

UNIT IV : Life and works of the author (Long answer type question) one out of two 16

UNIT V : Essay on Literary Topic (Long Answer type question) 8

UNIT VI : Rhetovics : (Short Answer type).

Internal Assesment based on Syllabus

i) Oral Test carrying 10 marks

ii) Written Test carrying 10 marks

Appendix-F

7

Semester V

PERSIAN LITERATURE

Time: 3 hours — Total Marks : 80

Internal Assesment — Total Marks : 20

Distribution of Marks :

Unit I	Prose	16
Unit II	Poetry	16
Unit III	History Of Persian Literature	16
Unit IV	Lives of Authors	16
Unit V	Forms of Poetry	16
	Total	80

The distribution of internal assessment marks shall be as follows.

Home Assignment : 10 Marks — Two Unit Tests: 5 marks each

Unit I : Prose : Following selections from "Hadiqua-e-Farsi" Part III

Published by Advocate B. S. Taji New Town , Badnera

(۱)اصحاب فیل (۲)ادہم پینہ دوز (۳)ادب

II. Poetry : Following selections from "Hadiqua-e-Farsi" Part I

قصیدہ: ظہیر فاریابی

غزلیات: مرزا غالب دہلوی

منظومات: محمود خان افشار: عفت، ایرج مرزا: برای لوح مزار خود

III. History of Persian Literature: سبک دور مشروطہ

Book Recomended: فارسی شاعری کے اسالیب کا مطالعہ

از ڈاکٹر انجم ضیاء الدین تاجی، ڈاکٹر محمد یحیی جمیل، اسباق پبلی کیشنز، پونے

IV. Lives of Authors

V: Forms of Poetry اصناف سخن: قصیدہ، مثنوی، غزل، قطعہ، رباعی وغیرہ

Question paper will be set on the following pattern:

Note: Questions will be asked in Persian and answers may be written either in Urdu, Hindi or English.

Q.No.1	
(A)	The students shall have to translate two passages out of three taken from اصحاب فیل، ادہم پینہ دوز، ادب 16
Q.No.2	
(A)	The students shall have to translation four couplets out of seven coupltes to be given from غزلیات مرزا غالب 8
(B)	The students shall have to translation one sets of couplets out of three sets , each consists of four couplets from قصیدہ، منظومات جدید 8
Q.No.3	16Multiple Choice Questions based on Unit III i.e. History of Persian Literature. 16
Q.No.4	Write life and literary contribution of any one of the four authors and poets.
Q.No.5	Two short notes out of four. 16

☆☆☆☆☆

Semester VI

Time: 3 hours Total Marks : 80

Internal Assesment Total Marks : 20

Distribution of Marks :

Unit I	Prose	16
Unit II	Poetry	16
Unit III	History Of Persian Literature	16
Unit IV	Essay in Persian	16
Unit V	Scansion	16
	Total	80

The distribution of internal assessment marks shall be as follows.

Home Assignment : 10 Marks Two Unit Tests: 5 marks each

Unit I : Prose : Following selections from "Hadiqua-e-Farsi" Part III

Published by Advocate B. S. Taji New Town , Badnera

(۱) اذان مغرب (۲) بالاتر از عشق (۳) زبان شعر

II. Poetry : Following selections from "Hadiqua-e-Farsi" Part III

رباعیات: خیام، سرمد

غزلیات: ابوطالب کلیم

منظومات: اقبال: نعت دین وآدمیت

III. History of Persian Literature: سبک پس از دور مشروطه

Book Recomended: فارسی شاعری کے اسالیب کا مطالعہ

از ڈاکٹر انجم ضیاء الدین تاجی، ڈاکٹر محمد یحییٰ جمیل، اسباق پبلی کیشنز، پونے

IV. Essay in Persian

V: Scansion بحر رجز بحر متدارک بحر رمل بحر ہزج بحر متقارب،

Question paper will be set on the following pattern:

Note: Questions will be asked in Persian and answers may be written either in Urdu, Hindi or English.

Q.No.1		
(A)	The students shall have to translate two passages out of three taken from اذان مغرب، بالاتر از عشق، زبان شعر	16
Q.No.2		
(A)	The students shall have to translation four couplets out of seven coupltes to be given from غزلیات ابوطالب کلیم	8
(B)	The students shall have to translation one sets of couplets out of three sets , each consists of four couplets from رباعیات، منظومات جدید	8
Q.No.3	16 Multiple Choice Questions based on Unit III i.e. History of Persian Literature.	16
Q.No.4	One essay in Persian out of four topics	16
Q.No.5	Scansion of four couplets out of six	16

☆☆☆☆☆

Appendix-G

बी.ए.भाग-३
पाली आणि प्राकृत (आवश्यक)
सेमिस्टर-५

वेळ : ३ तास — **लेखी परीक्षा – ८०**
अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
एकूण १००

युनिट-१	**महासतिपट्ठान सुत्त**		
		१) एवं मे सुत्त	
		२) कायानुपस्सना	१६ गुण
		३) वेदनानुपस्सना	
युनिट-२	**महासतिपट्ठान सुत्त**		
		१) चित्तानुपस्सना	१६ गुण
		२) धम्मानुपस्सना	
युनिट-३	**चरियपिटक**	**१) दानपारमीता (१ ते ५)**	**१६ गुण**
युनिट-४	**पाली साहित्यकार**	**१) राहुल सांकृत्यायन**	**१६ गुण**
		२)अनागरिक धम्मपाल	
		३) आचार्य बुध्दघोष	
युनिट-५	**वस्तुनिष्ठ प्रश्न**	**युनिट १ ते ५ वर**	**१६ गुण**

अंतर्गत मुल्यमापन
१) स्वाध्याय : १० गुण
२) मौखिक : १० गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

वेळ ३ तास — **८० गुण**

प्रश्न-१	अ) सामान्य प्रश्न सोडवा (दोन पैकी एक)	०६ गुण
	ब) भाषांतर करा (कोणतेही एक)	१० गुण
प्रश्न-२	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (दोन पैकी एक)	१० गुण
	ब) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न-३	सामान्य प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)	१६ गुण
प्रश्न-४	कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा	१६ गुण
प्रश्न-५	वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (कोणतेही आठ)	१६ गुण

संदर्भ ग्रंथ
१) महासतिपट्ठान सुत्त (ना.स.)
२) चरियापिटक : शेषराव मेश्राम
३) पाली साहित्याचा इतिहास : राहुल सांकृत्यायन

बी.ए.भाग-३
पाली आणि प्राकृत (आवश्यक)
सेमिस्टर-६

वेळ : ३ तास **लेखी परीक्षा – ८०**
अंतर्गत मूल्यमापन ï २०
एकूण १००

युनिट-१	जातक : १) उच्छुंग जातक २)राजोवाद जातक		१६ गुण
युनिट-२	मज्झिमनिकाय : १) अस्सलायन सुत्त सुत्तनिपात : जरा सुत्त		१६ गुण
युनिट-३	शिलपारमिता : १ ते ५		१६ गुण
युनिट-४	पाली साहित्यकार व पाली निबंध	१) डॉ.भिक्खु जगदीश काश्यप २)डॉ.भदन्त आनंद कौसल्यायन ३)धम्मानंद कोसंबी	१६ गुण
युनिट-५	युनिट १ ते ४ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न		

अंतर्गत मुल्यमापन

१) स्वाध्याय : १० गुण
२) मौखिक : १० गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

वेळ ३ तास ८० गुण

प्रश्न-१	अ) भाषांतर करा (कोणतेही एक)	१० गुण
	ब) सामान्य प्रश्न सोडवा (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न-२	अ) दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (दोन पैकी एक)	१० गुण
	ब) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा (दोन पैकी एक)	०६ गुण
प्रश्न-३	सामान्य प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)	१६ गुण
प्रश्न-४	अ) कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा (दीर्घोत्तरी)	१० गुण
	ब) पाली निबंध (कोणताही एक)	०६ गुण
प्रश्न-५	वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (कोणतेही आठ)	१६ गुण

संदर्भ ग्रंथ

१) जातक (नालंदा संस्कारक नालंदा)
२) मज्झिमनिकाय : द्वारकादास शास्त्री
३) सुत्तनिपात : डॉ. सविता कांबळे
४) चरियापिटक : (नालंदा संस्कारक नालंदा)
५) पाली साहित्याचा इतिहास : भरतसिंह उपाध्याय
६) पाली साहित्याचा इतिहास : भिक्खु धर्मरक्षित

बी.ए.भाग-३

पाली आणि प्राकृत वाङ्:मय (ऐच्छिक)

सेमिस्टर-५

वेळ : ३ तास **लेखी परीक्षा – ८०**

अंतर्गत मूल्यमापन ï २०

एकूण १००

युनिट-१	महापरिनिब्बान सुत्त	प्रथम भाणवार	१६ गुण
युनिट-२	महापरिनिब्बान सुत्त	द्वितीय भाणवार	१६ गुण
युनिट-३	थेरीगाथा	सुजाता थेरी अनुपमा थेरी	१६ गुण
युनिट-४	१) पाली व्याकरण २) पाली निवडक निबंध		१६ गुण
युनिट-५	१ ते ४ युनिट वरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न		१६ गुण

अंतर्गत मुल्यमापन

१) स्वाध्याय : १० गुण

२) मौखिक : १० गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

युनिट-१	भाषांतर करा कोणतेही एक	१० गुण
	सामान्य प्रश्न	०६ गुण
युनिट-२	सामान्य प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)	१६ गुण
युनिट-३	सारांशात्मक प्रश्न (कोणतेही दोन)	१६ गुण
युनिट-४	सामान्य प्रश्न सोडवा	०८ गुण
	कोणताही एक पाली निबंध लिहा	०८ गुण
युनिट-५	वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (कोणतेही आठ)	१६ गुण

संदर्भ ग्रंथ

१) दीघनिकाय ï नालंदा संस्करण

२) महापरिनिब्बान सुत्त ï भिक्खु धर्मरक्षित

३) थेरीगाथा ï डॉ.विमलकीर्ती

४) पाली व्याकरण ï डॉ.विमलकीर्ती

*****

बी.ए.भाग-३

पाली आणि प्राकृत वाङ्:मय (ऐच्छिक)

सेमिस्टर-६

वेळ : ३ तास **लेखी परीक्षा – ८०**

अंतर्गत मूल्यमापन ï २०

एकूण १००

युनिट-१	महापरिनिब्बान सुत्त	तृतीय भाणवार	१६ गुण
युनिट-२	महापरिनिब्बान सुत्त	चतुर्थ भानवार	१६ गुण
युनिट-३	सुत्तनिपात	धनीय सुत्त कसिभारद्वाज सुत्त	१६ गुण
युनिट-४	बौध्द विद्यापीठे तक्षशिला विद्यापीठ, नालंदा विद्यापीठ		१६ गुण
युनिट-५	१ ते ४ युनिट वरील वस्तुनिष्ठ प्रश्न		१६ गुण

अंतर्गत मुल्यमापन

३) स्वाध्याय : १० गुण

४) मौखिक : १० गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप

युनिट-१	कोणतेही एक भाषांतर करा	०८ गुण
	सामान्य प्रश्न	०८ गुण
युनिट-२	दीर्घोत्तरी प्रश्न	१० गुण
	लघुत्तरी प्रश्न	०६ गुण
युनिट-३	सामान्य प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)	१६ गुण
युनिट-४	दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक)	१६ गुण
युनिट-५	वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (कोणतेही आठ)	१६ गुण

संदर्भ ग्रंथ

१) दीघनिकाय ï नालंदा संस्करण
२) महापरिनिब्बान सुत्त ï भिक्षु धर्मरक्षित
३) सुत्तनिपात - डॉ.भिक्षु धर्मरक्षित
४) सुत्तनिपात ï डॉ.विमलकीर्ती
५) प्राचीन भारतातील प्रमुख बौध्द विद्यापीठे ï डॉ.मानिक गजभिये

*****

Appendix-H

बी.ए.सेमिस्टर -५
भारतीय संगीत पाठ्यक्रम
गायन / स्वरवाद्य प्रश्नपत्र – ९ (क्रियात्मक)

पूर्णांक - ५०
बाह्य मूल्यांकन - ३०
अंतर्गत मूल्यांकन ï २०
गुण- ३०

१) रागज्ञान
पाठ्यक्रमातील राग-
i)जौनपुरी ii) हमीर iii) चंद्रकौंस iv) हंसध्वनी, v)रागेश्री vi) मारुबिहाग
अ) पाठ्यक्रमातील कोणत्याही एका रागात विलंबित ख्यालाची बंदिश
ब) पाठ्यक्रमातील कोणत्याही चार रागांमध्ये आलाप-तानांसह छोटेख्याल.
क) बागेश्री, भिमपलासी, कामोद, केदार पैकी कोणत्याही एका रागात आलाप-तानांसह विलंबित ख्याल.
ड) पाठ्यक्रमातील कोणत्याही एका रागात धमार-मूळलय व दुगून सह
इ) एक नाट्यगीत

२) तालज्ञान ï खालील तालांची मात्रा व बोल चिन्हांसह माहिती व हातावर टाळी देवून मूळलय व दुगून म्हणण्याची क्षमता
i)तिलवाडा ii) धमार आडाचौताल iv) दीपचंदी v) झुमरा

३)अ) ôहार्मोनिअमô वाद्यावर कुठलाही एक गीतप्रकार किंवा एक छोटाख्याल वाजविता येणे
ब) तानपूराची साथ करणे.

क्रियात्मक अंतर्गत गुण : अ) प्रात्यक्षिक वही तयार करणे (सादरीकरणाप्रमाणे)	-०५ गुण
ब) घटक / वार्षिक चाचणी परीक्षा	- ०५ गुण
क) घेतलेला प्रकल्प व त्याचे सादरीकरण (बॅच प्रमाणे)	-१० गुण
	एकूण २० गुण

बी.ए.सेमिस्टर -५
भारतीय संगीत पाठ्यक्रम
गायन / स्वरवाद्य प्रश्नपत्र – १० (शास्त्र) **गुण-५०**

युनिट १ ï पाठ्यक्रमातील गीतप्रकार लिपीबद्ध करणे १० गुण
युनिट २ - अ) पाठ्यक्रमातील रागांची शास्त्रीय माहिती व तुलनात्मक अध्ययन
ब) रागवर्गीकरणाच्या पध्दती सांगून थाट-राग वर्गीकरण, शुद्ध-छायालग-संकीर्ण राग वर्गीकरणाचे अध्ययन
क) भारतीय संगीतात एका सप्तकातून ३२ थाटांची निर्मिती
ड) एका थाटातुन ४८४ रागांची निर्मिती-विस्तृत अध्ययन १० गुण
युनिट ३ ï अ) पाठ्यक्रमातील तालांची सविस्तर माहिती व मूळलयीसह दुगून लिहीण्याची क्षमता १० गुण
i)तिलवाडा ii) धमारiii)आडाचौतालiv)दीपचंदी v)झूमरा
ब) óसारंगीô या वाद्याचा आकृतिसह परिचय
क) óसरोदô या वाद्याचा आकृतिसह परिचय
युनिट ४ -- अ) स्वरांतर Interval (टोन, मेजर टोन, माईनर टोन, सेमीटोन) स्केल-नॅचरल स्केल, डायटोनिक स्केल, टेम्पर्ड स्केल, अनुनाद(Resonance), डोल(Beat), प्रतिध्वनी (Echo), उपस्वर (स्वयंभू स्वरOver tone) या सर्व प्रमुख स्वर संवादाचा अभ्यास १०गुण
ब) गांधर्व गान, मार्गी-देशी आणि ग्राम मूर्च्छना यांचा संक्षिप्त परिचय
क) निबध्द-अनिबध्द गान
युनिट ५ -- संपूर्ण पाठ्यक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न. १० गुण

गुण विभाजन	१) विलंबित ख्याल	-०५
	२) छोटाख्याल	-०५
	३) धमार	-०४
	४) नाट्यगीत	-०३
	५) तालाभ्यास	-०५
	६) हार्मोनियम वादन	-०४
	७) तानपूरा वादन	-०४
	एकूण ï	३०

बी.ए.सेमिस्टर -६
भारतीय संगीत पाठ्यक्रम
गायन / स्वरवाद्य
प्रश्नपत्र – ११ (क्रियात्मक)

पूर्णांक - ५०
बाह्य मूल्यांकन - ३०
अंतर्गत मूल्यांकन ï २०
गुण- ३०

१) रागज्ञान
पाठ्यक्रमातील राग ï
i) तोडी ii) शंकरा iii) जयजयवंती iv) पुरिया v) पुरिया धनाश्री vi) वसंत vii) कलावती viii) बहार
अ) वरील पैकी कोणत्याही चार रागात छोटेख्याल आलाप तानांसह
ब) पाठ्यक्रमातील वरिल कोणत्याही एका रागात विलंबित ख्याल.
क) जौनपुरी, हमीर, चंद्रकौंस, हंसध्वनी, रागेश्री, मारुबिहाग, या रागापैकी कोणत्याही एक रागात विलंबित ख्याल आलाप-तानांसह
ड) कोणत्याही एका रागात चतुरंग
इ) कोणताही एक उपशास्त्रीय गीतप्रकार

२) तालज्ञान ï खालील तालांची मात्रा-बोल-चिन्हांसह माहिती व हातावर टाळी देवून मूळलय व दुगुन, तिगून, चौगून म्हणण्याची क्षमता i) त्रिताल, ii)एकताल, iii) दादरा, iv)केहरवा, v)झपताल vi)चौताल vii)धमारviii)तिलवाडाix) रुपक x) तीव्रा xi) सुलताल xii) आडाचौताल xiii) दीपचंदी xiv) झुमरा

३) अ) óहार्मोनियमô या वाद्यावर कोणत्याही एका विलंबित ख्यालाची बंदिश
ब) तानपूराची साथ करणे

क्रियात्मक अंतर्गत गुण : अ) प्रात्यक्षिक वही तयार करणे (सादरीकरणाप्रमाणे)	-०५ गुण
ब) घटक / वार्षिक चाचणी परीक्षा	- ०५ गुण
क) घेतलेला प्रकल्प व त्याचे सादरीकरण (बॅच प्रमाणे)	-१० गुण
	एकूण २० गुण

बी.ए.सेमिस्टर -६
भारतीय संगीत पाठ्यक्रम
गायन / स्वरवाद्य प्रश्नपत्र –१२(शास्त्र) गुण ï ५०

युनिट १ ï पाठ्यक्रमातील गीतप्रकार लिपीबद्ध करणे १० गुण

युनिट २ - अ) पाठ्यक्रमातील रागांची शास्त्रीय माहिती (आरोह-अवरोह-पकडसहित) व तुलनात्मक अध्ययन
ब) गणीतीय पध्दतीनुसार तारेची लांबी व आंदोलन संख्या काढणे
क) पं.व्यंकटमखी यांच्या गणितीय पध्दतीने ७२ थाटांच्या निर्मितीचा सिध्दांत
ड) धृपदाच्या बाणी ï विस्तृत अध्ययन १० गुण

युनिट ३ ï अ) पाठ्यक्रमातील सर्व तालांचा सविस्तर परिचय देऊन मूळलय व दुगून , तिगुन व चौगून सह लिपीबध्द करणे १० गुण
i) त्रिताल, ii) एकताल, iii) दादरा, iv)केहरवा, v) झपताल
vi) चौताल, vii) धमाल viii)तिलवाडा ix) रुपक x) तीव्रा xi) सुलताल
xii) आडाचौताल xiii)दीपचंदी xiv) झुमरा
ब) óबासरीô या वाद्यांचाआकृतिसह परिचय
क) óस्वरमंडलô या वाद्यांचा आकृतिसह परिचय

युनिट ४ -- अ) रविन्द्र संगीत, नाट्यसंगीत व लोकसंगीत यांचे विस्तृत अध्ययन १० गुण
ब) उपशास्त्रीय गीत प्रकारांची माहिती लिहा
क) संगीतातील घराणी, ह्याची परिभाषा देवून ग्वाल्हेर, आग्रा, किराना, जयपूर, दिल्ली पतियाळा या घराण्यांची संक्षिप्त माहिती लिहा

युनिट ५ -- संपूर्ण पाठ्यक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न. १० गुण

गुण विभाजन		
	१) विलंबित ख्याल	- ०५
	२) छोटाख्याल	- ०५
	३) चतुरंग	- ०४
	४) उपशास्त्रीय गीत प्रकार	- ०३
	५) तालाभ्यास	- ०५
	६) हार्मोनियम वादन	- ०४
	७) तानपूरा वादन	- ०४
	एकूण ï	३०

संदर्भ ग्रंथ सुची

१) हिन्दुस्थानी संगीत क्रमिक पूस्तक मालिका भाग-२ ३, ४ ï पं.वि.ना.भातखंडे, संगीत प्रकाशक कार्यालय, हाथरस
२) संगीत शास्त्र विजयिनी ï पं.नारायण मंगरुळकर, स्वरसंपता केंद्र कोष्टीपूरा मार्ग, सीताबर्डी, नागपूर.
३) संपूर्ण विशारद तबला - समीर जगताप, मधुराज पब्लिकेशन, पुणे.
४) पं.विष्णू दिगंबर पलुस्कर, वि.रा.आठवले, नैशनल ट्रस्ट नवी दिल्ली
५) मालनीा गुंदलावोरी- विकास कशाळकर, संस्कार, प्रकाशन, मुंबई
६) राग रचनाजंली - आश्वीनी भिडे, देशपांडे, राजहंश प्रकाशन, पुणे.
७) हिन्दुस्थानी संगीत - अशोक रानडे, नॅशनल बुक ट्रस्ट, नवी दिल्ली.
८) पं.वि.ना.भातखंडे यांचे संगीतशास्त्र आणि बंदिशीची मिमांसा ï डॉ.भोजराज चौधरी, मेघा प्रकाशन, अमरावती.
९) कहत गुनीजन- डॉ.साधना शिलेदार, विजया प्रकाशन, नागपूर.
१०) थोर संगीतकारांची परंपरा- बी.आर.देवधर, पाप्युलर प्रकाशन, मुंबई
११) बंदीशीच्या बंदीशी- पं.देवीदासपंत काळे गुरुजी, प्रा.सौ.कमल मु.भोंडे
१२) नांदकमल रचनाकार- प्रा.सौ.कमल मु भोंडे, मुरलीधर अ भोंडे
१३) संगीतार्चना ï डॉ.अर्चना अंभोरे, अमेय पब्लिकेशन, अकोला.
१४) ग्वाल्हेर घराण्याचे शिलेदार पं.राजाभैय्या तथा पं.बाळासाहेब पुंछवाले ï प्रा.राजेन्द्र देशमुख,
१५) अभिनव गितांजलि भाग-१ , ४ व ५ ï पं.रामाश्रय झा , संगीत सदन इलाहाबाद.
१६) अनुपरागविलास भाग-२, कुमार गंधर्व, मौज प्रकाशन, मुंबई
१७) संगीत चिंतन, डॉ.भोजराज चौधरी, नभ प्रकाशन, अमरावती